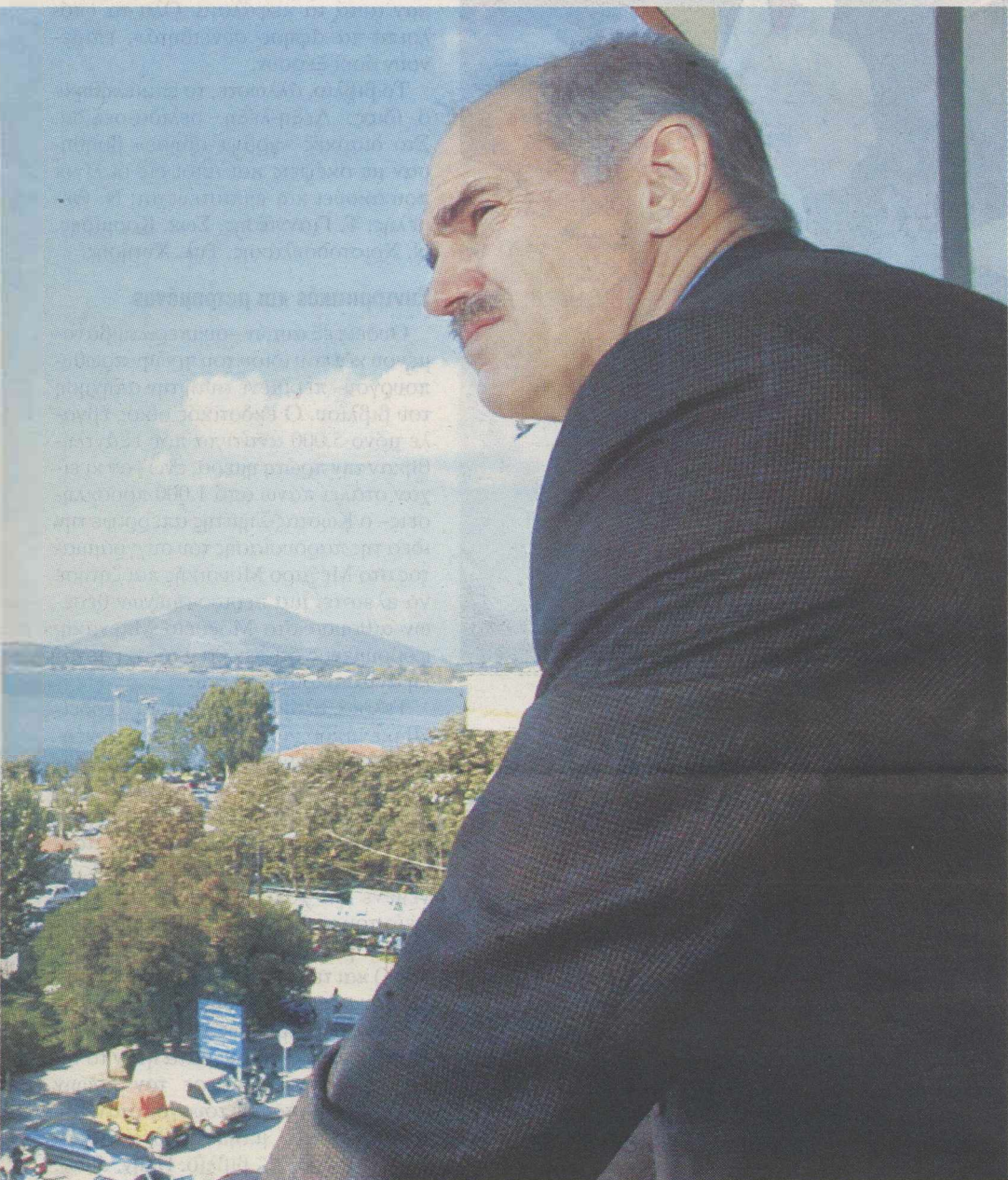

τρίτος δρόμος

για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» που εισηγείται πακέτο μέτρων για τον ειρηνικό χωρισμό **κράτους-εκκλησίας** είναι ένα σαφές μήνυμα προς την κοινωνία, την κυβέρνηση και τη διοίκηση της εκκλησίας. Αλλωστε και η αρμόδια επιτροπή του κινήματος με επικεφαλής τη Μ. Δαμανάκη έχει κάνει ανάλογες επεξεργασίες. Το επόμενο βήμα είναι να τις προωθήσει το ΠΑΣΟΚ στη Βουλή, «κάτι που οφείλουμε να κάνουμε γρήγορα, για να προλάβουμε τον Στ. Μάνο, ο οποίος δεν κρατιέται. Εμείς πρέπει να δώσουμε τον τόνο και όχι να συρθούμε πίσω από τον φιλελεύθερο κ. Μάνο» είτε στην «Κ.Ε.» βουλευτής του ΠΑΣΟΚ.

4 Στη Χ. Τρικούπη πάντως παραδέχονται ότι οι «εκλογές κερδίζονται ή χάνονται στην **οικονομία**». Και ψάχνουν να βρουν την αιτία για την όχι καλή επίδοση του ΠΑΣΟΚ, παρά το γεγονός ό-

τι η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης συναντά σφοδρές αντιδράσεις. Υπάρχουν δύο εξηγήσεις. Η μία είναι πολιτική και η άλλη έχει άρωμα συνωμοσιολογίας:

■ Όσοι υιοθετούν την πρώτη, και είναι οι περισσότεροι, επισημαίνουν ότι: «Ορθά δτακινούμε από τη ΔΕΘ και μετά την ιδέα ότι "υπάρχει άλλος δρόμος", αλλά χρειάζεται κάποια στιγμή να πούμε ποιος είναι αυτός ο άλλος δρόμος».

Συνθήματα τέλους

Όσο μένουμε στη συνθηματολογία, δεν πείθουμε. Πρέπει να χαράξουμε την κόκκινη γραμμή που μας χωρίζει από τον αντίπαλο, πρέπει να μιλήσουμε για το πώς εννοούμε την αναδιανομή και την κοινωνική δικαιοσύνη». Την άποψη αυτή ενστερνίζεται και ο **Ευάγγ. Βενιζέλος**, αλλά η ερμηνεία του παραπέμπει στο θυμικό: «Οι ψηφοφόροι ακόμη δεν έχουν ξεθυμώσει με το ΠΑΣΟΚ».

■ Οι οπαδοί της δεύτερης εκ-

δοχής χρεώνουν την ευθύνη για την κακή εικόνα του ΠΑΣΟΚ στη Ρηγίλλης και στο Μαξίμου, ισχυριζόμενοι ότι «με όπλο τις δημοσκοπήσεις επιχειρούν να χειραγωγήσουν την κοινή γνώμη». Λένε δηλαδή ότι «κάθε φορά που αναμένεται μια μέτρηση με αρνητικά στοιχεία για την κυβέρνηση προκαλούν, για να ισορροπήσει το κλίμα, μια άλλη, που δείχνει τη διαφορά πάνω από το 3%».

Σημειώνουν μάλιστα «πώς, στα γκάλοπ στα οποία χρησιμοποιήθηκαν κάλπες, είτε προηγείται το ΠΑΣΟΚ (ΔΗΜΕΛ) είτε η Ν.Δ. έχει οριακό προβάδισμα (ΑΛΚΟ 1,5%), (Μέτρον 0,6%). Οσα όμως ήταν τηλεφωνικά έβγαλαν τη Ν.Δ. μπροστά με τρεις μονάδες. Είναι τυχαία όλα αυτά;» Τι προτείνουν; Η πρόθεση ψήφου να καταγράφεται μόνο στις μετρήσεις με κάλπη. Υπάρχει, μάλιστα, και η σκέψη να φέρουν το θέμα στη Βουλή με τη μορφή ερώτησης.

Η μεγάλη εμπορική επιτυχία του βιβλίου του Κ. Σημίτη (ο εκδότης του Ν. Γκιώνης κάνει λόγο για υστερία τις πρώτες μέρες) και η επιβλητική συμμετοχή του κόσμου στην εκδήλωση της Τετάρτης, σηματοδοτούν κάτι περισσότερο από νοσταλγική διάθεση και από αναδρομική επιβράβευση του κυβερνητικού έργου του Κ. Σημίτη.

Αυτό υποστηρίζουν πολιτικοί φίλοι του πρώην πρωθυπουργού, οι οποίοι σήμερα ανήκουν στην ηγετική ομάδα του ΠΑΣΟΚ, έχουν όμως ενστάσεις για τον τρόπο που πορεύεται ο Γ. Παπανδρέου.

Αλλά και ο ίδιος ο πρώην πρωθυπουργός, με την αμφιλεγόμενη δήλωσή του «είμαι παρών, όπως ήμουν παρών μετά τις εκλογές και θα είμαι παρών στο μέλλον», ξαναφέρνει στο προσκήνιο ένα κρίσιμο ερώτημα: Πώς θα οργανώσει την πολιτική παρουσία του;

Συnergάτες του ξεκινούν με έναν αφορισμό: «Δεν θα γίνει ο Μητσοτάκης της προοδευτικής παράταξης δημιουργώντας διαρκώς προβλήματα στον Γιώργο». Συνεχίζουν με μια κατηγορηματική διαβεβαίωση: «Για όνομα του Θεού, δεν πρόκειται να φτιάξει κόμμα». Και καταλήγουν με μία πολιτική φιλοδοξία: «θα ακουλουθηθεί με συνέπεια τα τρία "συν", δηλαδή συμπιέω, συμμετέχω, συνεισφέρω». Με άλλα λόγια, ο Κ. Σημίτης θα παρεμβαίνει σε κομβικές στιγμές (ευρωσύνταγμα, εθνικά θέματα, προϋπολογισμός) με στόχο, όπως είπε στην «Κ.Ε.» συνομιλητής του, «να δείχνει δρόμους».

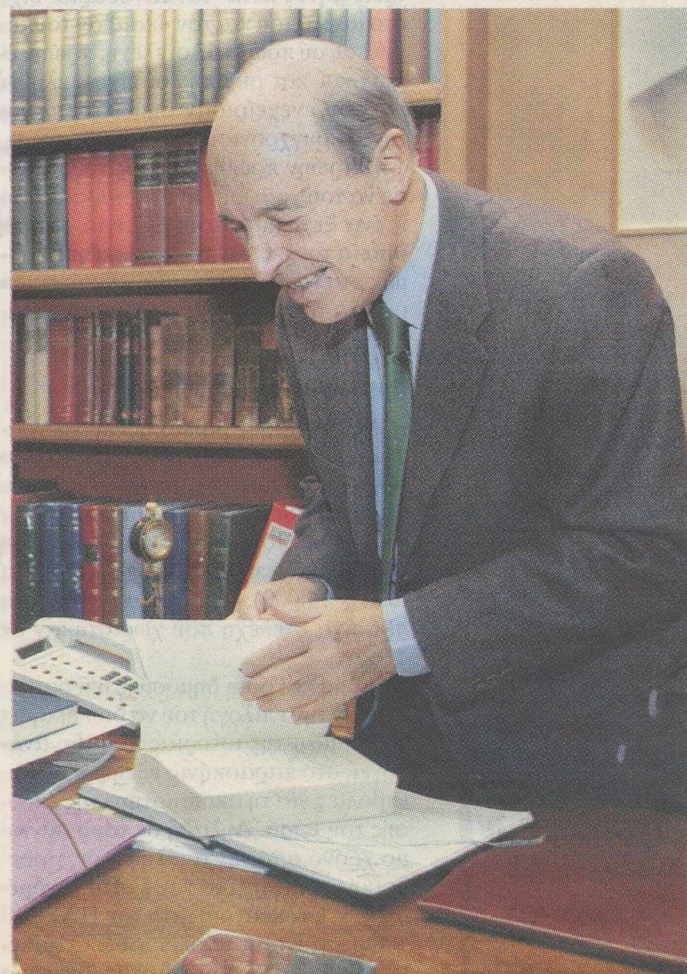
Το βιβλίο ήταν μόνο η αρχή

Να πώς θα
οργανώσει από
εδώ και πέρα
την πολιτική
του παρουσία
ο Κ. Σημίτης

Αυτά που κυκλοφορούν, ότι οι σχέσεις των δύο ανδρών είναι άριστες, αποτυπώνουν τη μισή αλήθεια. Πράγματι, μιλούν συχνά στο τηλέφωνο, πράγματι ο Σημίτης θέλει ο Γιώργος να πετύχει -άλλωστε ήταν δική του επιλογή-, πράγματι ο Γιώργος σέβεται τον προκατόχό του. Όμως ο πρώην πρωθυπουργός έχει δύο ενστάσεις:

• Είναι σφόδρα επικριτικός με ορισμένους διπλά στον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ, οι οποίοι του προτείνουν «να κρατήσει αποστάσεις από την οκταετία και να δώσει την εντύπωση ότι το ΠΑΣΟΚ ξεκινά από μηδενική βάση». Για την πρακτική αυτή ο Κ. Σημίτης έχει ξεκάθαρη άποψη, που είναι πιο προχωρημένη απ' αυτή του βιβλίου του («δεν πρέπει να χαρίσουμε το έργο μας») και στην ουσία αποτελεί απάντηση στο «ξινισμένο» σχόλιο του Γιώργου «εγώ κοιτάζω μπροστά»: «Η διαγραφή του παρελθόντος αποτελεί στρατηγική ήττας», τονίζει emphaticά ο πρώην πρωθυπουργός.

• Θεωρεί ότι από το σημερινό ΠΑΣΟΚ απουσιάζει το σαφές προγραμματικό στίγμα. Η άποψή του είναι ότι «ο Γιώργος πρέπει να εξοπλίσει το κόμμα με μια ολοκληρωμένη μεταρρυθμιστική ατζέντα». Και αυτήν ακριβώς τη λογική υπηρετούσε η δήλωσή του «ο εκσυγχρονισμός πρέπει να είναι μια διαρκής προσπάθεια». **Τ. Π.**

Αυστηρό, κοφτό και «Σημιτικό», το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού έξυσε πηληγές σε συντρόφους και αντιπάλους

Τους έγγραψε όλους...

Της ΚΑΤΙΑΣ ΜΑΚΡΗ

Η ιδέα της συγγραφής ενός βιβλίου-απολογισμού γεννήθηκε στον Κώστα Σημίτη πέρυσι τον Σεπτέμβριο. Κι ένα βράδυ, μεταξύ ψαριού και κρασιού, το ανακοίνωσε στους στενούς του συνεργάτες.

Το πήρε, μάλιστα, τόσο ζεστά, ώστε τρεις μήνες μετά -τον Ιανουάριο- είχε στο μυαλό του και τον «καμβά» του τόμου, αφού πρώτα 65 στελέχη, πρώην υπουργοί και σύμβουλοι είχαν κληθεί και του ενεχείρισαν σημειώματα για την «εκσυγχρονιστική» διακυβέρνηση.

Ο πρώην πρωθυπουργός τους ζήτησε να του γράψουν κι ένα παρασκήνιο ή ένα ξεχωριστό στιγμιότυπο από τη θητεία τους. Όταν το ξανασκέφτηκε όμως, αυτά τα τελευταία «πικάντικα» σχόλια των συνεργατών του, τα πέταξε...

Προσωπικό κι εμπορικό

Άλλου είδους βιβλίο ήθελε να γράψει. Αυστηρό, κοφτό και σε πρώτο πρόσωπο. Όμως το αποτέλεσμα, που σε εμπορική επιτυχία συναγωνίζεται... τον Χάρι Πότερ (εξαντλήθηκαν ήδη 11.000 αντίτυπα κι έχουν παραγγελθεί άλλες 14.000), δεν πολυ-άρεσε στα πράσινα στελέχη που χωρίστηκαν σε δύο:

– Ακόμη και όσοι δημοσίως υπερασπίστηκαν την επιλογή του να διεκδικήσει το κομμάτι της ιστορίας που του αναλογεί, στο παρασκήνιο εξέφραζαν αμφιβολίες για τη σκοπιμότητα της έκδοσής του τώρα. Δηλαδή σε τόσο σύντομο χρόνο από την ανάληψη της προεδρικής ευθύνης απ' τον Γ. Παπανδρέου και την εκλογική ήττα του ΠΑΣΟΚ.

Όσο για τους υπόλοιπους: Ο καθένας βρήκε ένα διαφορετικό λόγο για

να διαφωνήσει με την επιλογή του πρώην πρωθυπουργού:

- Ο Γερ. Αρσένης γιατί (απ' τα συμφραζόμενα) προκύπτει ότι ο Κ. Σημίτης ως πρωθυπουργός δεν τον περιέβαλε ποτέ με την εμπιστοσύνη του.

- Ο Μιχ. Χρυσοχούδης γιατί θεωρεί ότι τα σκάγια (για την απώλεια των εκλογών στην διάρκεια της προεκλογικής περιόδου) πήραν και τον ίδιο ως -τότε- γραμματέα του κινήματος.

- Οι παλιοί «σημιτοφύλακες» υπουργοί διαμαρτύρονται γιατί ο πρώην πρωθυπουργός περιορίζεται σε μια απλή αναφορά του ονόματός τους και δεν βρήκε να γράψει γι' αυτούς ούτε μια καλή κουβέντα για το έργο τους.

- Οι πρώην συνεργάτες του (υπουργοί και σύμβουλοι, όπως είναι οι Γ. Δρυς, Χρ. Πάχτας, Γ. Ζαφειρόπουλος, Θ. Τσουνάτος, Μιχ. Νεονάκης, Γ. Παναγιώτης), που χάθηκαν εν μια νυκτί από το προσκήνιο για διαφορετικούς ο καθένας λόγους, αφού μέσω του βιβλίου περιέμεναν την ιθική αποκατάστασή τους. Αντ' αυτού πήραν ένα αντίτυπο με προσωπική (τυπική) αφιέρωση.

- Οι παλιοί «προεδρικοί» (Ακης, Παναγιωτακόπουλος, Κατσέλι) διαφωνούν γιατί παραδοσιακά διαφωνούσαν με τις πολιτικές επιλογές του.

- Όσο για τον Κ. Λαλιώτη: Η δυσανεξία του αποδεικνύεται και μόνο από το γεγονός ότι Τρίτη ήταν στην Αθήνα, Πέμπτη ήταν στην Αθήνα

κι έλειψε μόνο την Τετάρτη στα Δολιανά. Την ημέρα δηλαδή της παρουσίασης του βιβλίου.

Οι συνεργάτες του Κ. Σημίτη απαντούν με σαφήνεια στις επικρίσεις: «Αν έγγραφε μία καλή κουβέντα για έναν, θα έπρεπε να γράψει για όλους. Και σίγουρα δεν ήταν μια ασιογραφία στελεχών ο στόχος του».

Ποιος ήταν πραγματικά; «Για τον Κ. Σημίτη, ο ευρωπαϊκός εκσυγχρονισμός της χώρας είναι το άπαν. Είναι φορέας αυτών των ιδεών και τις υπερασπίζεται με κάθε τρόπο. Δεν θέλει να κάνει κακό στον Γιώργο, αλλά δεν υποχωρεί και στις απόψεις του». Με όποιο κόστος. Γιατί τις αντιδράσεις τις περίμενε. Πώς αποδεικνύεται;

Απ' το ότι «μολάκωσε» δύο -πολύ σκληρά γραμμένα στην αρχή- κεφάλαια στο βιβλίο: Αυτό που αναφέ-

ρεται στον Τ. Παπαδόπουλο και στο κυπριακό «όχι» στο σχέδιο Ανάν, αλλά κι εκείνο που αφορά τη στάση πολλών «πράσινων» στελεχών στην κρίση με την Εκκλησία και στην απουσία τους από την πρώτη γραμμή της μάχης: «Αλλιώς ξεκίνησαν, αλλιώς γράφθηκαν αυτά τα κεφάλαια. Όλα τα υπόλοιπα τα άφησε συνειδητά», επιμένουν όσοι ξέρουν.

Το βιβλίο, άλλωστε, το επιμελήθηκε ο ίδιος. Λέξη-λέξη, σελίδα-σελίδα. Στο διαρκές «γράψε-σβήσε» βοήθησαν με σκέψεις και απόψεις οι λίγοι που ακούει και εμπιστεύεται: Ν. Θέμελης, Τ. Γιαννίτσης, Σωκ. Κοσμίδης, Ν. Χριστοδουλάκης, Τηλ. Χυτήρης.

Συντηρητικός και μετρημένος

Ουδείς εξ αυτών -συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου του πρώην πρωθυπουργού- περίμενε αυτή την απήχηση του βιβλίου. Ο εκδοτικός οίκος έβγαλε μόνο 5.000 αντίτυπα που εξαντλήθηκαν την πρώτη ημέρα, ενώ -αν κι είχαν σταλεί πάνω από 1.000 προσκλήσεις- ο Κώστας Σημίτης απέρριψε την ιδέα της παρουσίασης του συγγράμματος στο Μέγαρο Μουσικής και ζήτησε να κλειστεί μια περιορισμένων θέσεων αίθουσα στο Μουσείο Μπενάκη, φοβούμενος ότι δεν θα υπάρχει μεγάλη ανταπόκριση πολιτών.

Τελικά, ολόκληρο το κτίριο αποδείχθηκε μικρό για το κόσμο που συνέρευσσε εκεί. Ενδεικτικό της προσέλευσης: Ο εκδοτικός οίκος («Πόλις») είχε προς διάθεση 1.000 βιβλία, το βράδυ της παρουσίασης, εκ των οποίων πουλήθηκαν όλα! Ετερο; Ο Κ. Σημίτης ανέμενε μια χαλαρή «ουρά» στο γραφείο του το δίωρο της υπογραφής βιβλίων για τον κόσμο (την Πέμπτη πρωί) και τελικά συνωστίστηκαν απ' έξω πάνω από 200 Αθηναίοι.

Είναι βέβαιον πως τα χρήματα απ' τα πνευματικά δικαιώματα ήταν το τελευταίο που ενδιέφερε τον πρώην

πρωθυπουργό, όταν του μπήκε η ιδέα για το βιβλίο. Πλην, όμως, για την ιστορία να αναφέρουμε ότι δικαιούται το 15% από κάθε αντίτυπο που πωλείται προς 20 ευρώ...

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
1996-2004

